EITEM AR YR AGENDA: 6

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU
PWYLLGOR ARCHWILIO

30 Ionawr 2012

Dangosyddion Darbodus, Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a Strategaeth Fuddsoddi a Pholisi Darpariaeth Isafswm Refeniw

Adroddiad gan Ken Finch, Trysorydd

DIBEN YR ADRODDIAD

1 Cyflwyno'r Dangosyddion Darbodus, Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, Strategaeth Fuddsoddi a Pholisi Darpariaeth Isafswm Refeniw ar gyfer 2012/13 i Aelodau.

2 Mae'r Pwyllgor Archwilio wedi cael y dasg o sicrhau fod y strategaeth rheoli'r trysorlys a'r polisïau yn cael eu craffu yn effeithiol, ac yn seiliedig ar eu canfyddiadau gwneud argymhellion i'r Awdurdod Tân ac Achub.

CYFLWYNIAD

3 Cyflwynwyd cyllideb ddrafft 2012/13 i'r Aelodau i'w chymeradwyo ar 19 Rhagfyr 2011. Mae'r Dangosyddion Darbodus a Strategaeth Rheoli'r Trysorlys wedi eu paratoi gan ddefnyddio'r data perthnasol oedd yn y cyllidebau refeniw a chyfalaf a gymeradwywyd gan Aelodau.

4 Mae'r adroddiad hwn yn dangos y Dangosyddion Darbodus ar gyfer 2012/13 i 2014/15 ac yn amlinellu'r strategaeth i'w dilyn mewn perthynas â benthyca a buddsoddi cronfeydd yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2012/13. Mae'r adroddiad hefyd yn nodi'r cynigion ar gyfer polisi'r Awdurdod am Ddarpariaeth Isafswm Refeniw ar gyfer 2012/13. Mae'r papurau amgaeedig yn amlinellu:-

(i) rhestr o ddangosyddion darbodus sydd eu hangen gan God Darbodus CIPFA ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol (Atodiad A);

(ii) Strategaeth Rheoli'r Trysorlys yn amlinellu'r strategaeth i'w dilyn o ran benthyca tymor byr a hirdymor ar gyfer 2012/13 yn unol â Chod Ymarfer CIPFA ar gyfer Rheoli'r Trysorlys (Atodiad B);

(iii) strategaeth i'w dilyn o ran buddsoddi cronfeydd yr Awdurdod Tân (Atodiad C);

(iv) y Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw (Atodiad D).

5 Dylai'r Pwyllgor nodi fod y strategaethau yn y adroddiad wedi'u paratoi gan ddefnyddio cyfarwyddyd gan ymgynghorwyr Rheoli'r Trysorlys, Sector, a ddefnyddir gan Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sydd a chyfrifoldeb am swyddogaeth Trysorlys y Gwasanaeth Tân ac Achub.

ARGYMHELLION

6 Argymhellir bod y Pwyllgor Archwilio'n cymeradwyo pob un o'r pedwar elfen yn yr adroddiadau hyn, ac yn argymell y rhain i'r Awdurdod Tân ac Achub:

(i) Y Dangosyddion Darbodus a amlinellir yn Atodiad A;

(ii) Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2012/13 a amlinellir yn Atodiad B;

(iii) Y Strategaeth Fuddsoddi yn Atodiad C;

(iv) Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw yn Atodiad D.

DANGOSYDDION DARBODUS AR GYFER AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

1. CYFLWYNIAD

1.1 Yn ôl Deddf Llywodraeth Leol 2003 mae'n ofynnol i'r Awdurdod fabwysiadu Cod Darbodus CIPFA a pharatoi dangosyddion darbodus. Mae pob dangosydd naill ai'n crynhoi'r gweithgaredd cyfalaf disgwyliedig neu'n gosod terfynau ar y gweithgaredd hwnnw, ac mae'n adlewyrchu canlyniad system arfarnu cyfalaf yr Awdurdod. Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf am y dangosyddion cymeradwy presennol ac mae'n cyflwyno dangosyddion newydd ar gyfer 2014/15. Cyhoeddwyd cod diwygiedig yn 2009 ac mae'r adroddiad hwn yn cydymffurfio gyda'r gofynion newydd, a ofynnir fod yr adroddiad yn cael eu graffu'n ofalus gan y rhai hynny sydd yng ngofal trefn lywodraethol - y Pwyllgor Archwilio sydd â'r cyfrifoldeb ar gyfer yr Awdurdod Tân ac Achub.

1.2 Cymeradwywyd y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2012/13 gan yr Awdurdod Tân ac Achub yn Rhagfyr 2011 ac mae'r dangosyddion hyn yn cefnogi'r rhaglen honno. Mae rhyddid gan yr Awdurdod dros wariant cyfalaf cyn belled â'i fod yn ddarbodus, fforddiadwy a chynaliadwy. Er mwyn dangos ei fod yn gweithio o fewn y terfynau hyn rhaid i'r Pwyllgor Archwilio gymeradwyo, adolygu a monitro ystod sylfaenol o Ddangosyddion Darbodus o leiaf ar gyfer y tair blynedd sydd i ddod.

2. Y CYNLLUNIAU GWARIANT CYFALAF

2.1 Isod crynhoir cynlluniau gwariant cyfalaf yr Awdurdod ac mae hyn yn ffurfio'r cyntaf o'r dangosyddion darbodus i'w cymeradwyo gan Aelodau. Mae'r holl wariant cyfalaf yn y flaen raglen ar hyn o bryd heb ei gynnal a rhaid ei ariannu o adnoddau'r Awdurdod ei hun.

2.2 Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd y Llywodraeth yn penderfynu gosod terfynau ar wariant cyfalaf heb ei gynnal drwy gyflwyno mesurau rheoli ar sail hirdymor ar holl gynlluniau Awdurdodau Lleol neu, pe bai asesiad gan Lywodraeth Ganol yn nodi bod cynlluniau lleol yn anfforddiadwy mewn Awdurdod penodol, gallai weithredu rheolaeth leol i gyfyngu ar ei gynlluniau gwariant cyfalaf. Ni weithredwyd unrhyw fesurau rheoli o'r fath yn ystod 2011/12, ac ar hyn o bryd nid yw'r sefyllfa ar gyfer 2012/13 yn glir.

	2010/11 Gwirioneddol £'000	2011/12 Diwygiedig £'000	2012/13 Amcangyfrif £'000	2013/14 Amcangyfrif £'000	2014/15 Amcangyfrif £'000
Gwariant cyfalaf	6,321	5,311	3,980	7,435	6,015
Ariannwyd gan:					
Derbyniadau cyfalaf	-38	0	0	-1,000	0
Grantiau cyfalaf	-251	0	0	0	0
Refeniw	0	0	0	0	0
Angen ariannol net am y flwyddyn	6,032	5,311	3,980	6,435	6,015

3. Angen y Cyngor i Fenthyca (Nawdd Cyfalaf Gofynnol)

3.1 Yr ail ddangosydd darbodus yw Nawdd Cyfalaf Gofynnol (CFR) y Cyngor. Y CFR, yn syml, yw cyfanswm y gwariant cyfalaf sy'n weddill sydd heb ei dalu eto naill ai o'r refeniw neu adnoddau cyfalaf Mesur ydyw o angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthyca. Bydd y gwariant cyfalaf uchod sydd heb ei dalu'n syth yn cynyddu'r CFR. Gofynnir i Aelodau gymeradwyo'r rhagamcanion CFR fel isod:

	2010/11 Gwirioneddol £'000	2011/12 Diwygiedig £'000	2012/13 Amcangyfrif £'000	2013/14 Amcangyfrif £'000	2014/15 Amcangyfrif £'000
Nawdd Cyfalaf Gofynnol (CFR)					
Agoriad CFR	15,122	19,753	23,261	25,168	29,393
Cau CFR	19,753	23,261	25,168	29,393	32,855
Symudiad mewn CFR	4,631	3,508	1,907	4,225	3,462

Symudiad mewn CFR a gynrychiolir gan					
Yr angen ariannol net am y flwyddyn (uchod)	6,032	5,311	3,981	6,435	6,015
Llai MRP/VRP	-1,401	-1,803	-2,074	-2,210	-2,553
Symudiad mewn CFR	4,631	3,508	1,907	4,225	3,462

3.2 Rhaid i'r Awdurdod dalu elfen o wariant cyfalaf cronedig y Gronfa Gyffredinol bob blwyddyn drwy dâl refeniw (Darpariaeth Isafswm Refeniw - MRP), er na chaniateir iddo wneud taliadau gwirfoddol ychwanegol (VRP).

3.3 Dangosir effaith ddisgwyliedig y penderfyniadau gwariant cyfalaf uchod ar sefyllfa'r Cyngor o ran dyled a buddsoddi yn Strategaeth y Trysorlys.

4. DANGOSYDDION DARBODUS FFORDDIADWYEDD

4.1 Mae'r adrannau blaenorol yn cynnwys dangosyddion darbodus cyfalaf cyffredinol a rheolaeth benthyca, ond o fewn y fframwaith hwn mae'n rhaid i ddangosyddion darbodus asesu fforddiadwyedd cynlluniau buddsoddi cyfalaf. Mae'r rhain yn rhoi syniad o effaith cynlluniau buddsoddi cyfalaf ar sefyllfa ariannol gyffredinol yr Awdurdod. Gofynnir i Aelodau gymeradwyo'r dangosyddion canlynol:

4.2 **Ffigurau gwirioneddol ac Amcangyfrifon o gymhareb costau ariannu i'r llif refeniw net** - Mae'r dangosydd hwn yn nodi'r duedd yng nghost cyfalaf (costau benthyca a chostau eraill sy'n ei ymrwymo yn yr hirdymor net incwm buddsoddi) yn erbyn y llif refeniw net. Mae amcangyfrifon costau ariannu'n cynnwys ymrwymiadau presennol a'r Rhaglen Cyfalaf a gymeradwywyd gan Aelodau ym mis Rhagfyr.

	2010/11 Gwirioneddol %	2011/12 Diwygiedig %	2012/13 Amcangyfrif %	2013/14 Amcangyfrif %	2014/15 Amcangyfrif %
Cymhareb	5.57	6.96	8.58	9.48	10.78

4.3 **Amcangyfrifon o effaith gynyddol penderfyniadau buddsoddi cyfalaf ar y cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol** - Mae'r dangosydd hwn yn nodi'r costau refeniw sy'n gysylltiedig â'r rhaglen gyfalaf tair blynedd arfaethedig a argymhellir yn yr adroddiad ar y gyllideb.

	Cyllideb Arfaethedig 2012/13 £'000	Cyllideb Arfaethedig 2013/14 £'000	Cyllideb Arfaethedig 2014/15 £'000
Cynnydd o ran cyfraniadau	60	503	1,224

<u>Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2012/13 -2014/15</u>

1. Cyflwyniad

1.1 Mae'r gwasanaeth rheoli'r trysorlys yn rhan bwysig o'r ffordd y mae materion yr Awdurdod yn cael eu rheoli'n ariannol yn gyffredinol. Mae'r dangosyddion darbodus yn Atodiad C yn ystyried a yw'r penderfyniadau a wneir ynghylch gwariant cyfalaf yn fforddiadwy, a beth yw eu heffaith, ac maent yn nodi fframwaith gyfalaf cyffredinol yr Awdurdod. Mae strategaeth y trysorlys yn ystyried a yw'r penderfyniadau hyn yn cael eu hariannu'n effeithiol ai peidio. Gyda'i gilydd maent yn rhan o'r broses sy'n sicrhau bod yr Awdurdod yn cwrdd â'r gofyn am gyllideb gytbwys o dan y Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992. Mae dangosyddion darbodus sy'n benodol i'r trysorlys wedi'u cynnwys yn y strategaeth hon, y mae angen eu cymeradwyo.

1.2 Mae gweithgareddau trysorlys yr Awdurdod yn cael eu rheoli'n llym gan ofynion statudol a chod ymarfer proffesiynol (Cod Ymarfer CIPFA ar gyfer Rheoli'r Trysorlys). Mabwysiadodd yr Awdurdod God Ymarfer CIPFA ar gyfer Rheoli'r Trysorlys a Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys ar 15 Rhagfyr 2003. Mae hyn yn bodloni gofynion y cyntaf o Ddangosyddion Darbodus y Trysorlys.

1.3 Yn ôl y Cod rhaid cyflwyno strategaeth flynyddol i'r Awdurdod yn amlinellu gweithgaredd disgwyliedig y trysorlys am y 3 blynedd i ddod. Cyflwynir adroddiad monitro canol blwyddyn ac ar ddiwedd blwyddyn darperir adroddiad yn nodi'r gweithgarwch gwirioneddol ar gyfer y flwyddyn.

1.4 Gofyniad allweddol o'r adroddiad hwn yw egluro'r risgiau yn ogystal a rheolaeth o'r risgiau sy'n gysylltiedig â gwasanaeth y trysorlys. Bydd yr adroddiad o'r strategaeth yn cynnwys y meysydd canlynol:

(i) Dyled yr Awdurdod a'i ragamcanion o ran buddsoddi;
(ii) Amcangyfrifon yr Awdurdod a therfynau ar lefelau dyled yn y dyfodol;
(ii) Y newidiadau a ddisgwylir mewn cyfraddau llog;
(iii) Strategaeth fenthyca'r Awdurdod;
(iv) Fframwaith fuddsoddi, gwrth bartïon a hylifedd ariannol yr Awdurdod;
(vi) Dangosyddion darbodus y trysorlys.

2. RHAGAMCANION O RAN DYLED A BUDDSODDI 2011/12 – 2014/15

2.1 Mae'r sefyllfa bresennol (ar 11eg Ionawr 2012) fel a ganlyn:

Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLB) -	
	£8,203,987 Cyfradd Sefydlog
	£5,562,107 Cyfradd Newidiol
Awdurdodau Lleol Eraill	£7,000,000 Cyfradd Sefydlog

Buddsoddiadau - £880,000

2.2 Mae'r gofyniad benthyca'n cynnwys y newidiadau a ddisgwylir yn y Nawdd Cyfalaf Gofynnol (CFR) ac unrhyw ad-daliadau ar ddyledion sydd angen eu hail-ariannu. Yn y tabl isod dangosir yr effaith ar sefyllfa'r trysorlys dros y tair blynedd nesaf. Mae hefyd yn tynnu sylw at y newid a ddisgwylir mewn balansau buddsoddi.

£'000	2011/12 Diwygiedig	2012/13 Amcangyfrif	2013/14 Amcangyfrif	2014/15 Amcangyfrif
Dyled Allanol				
Dyled ar 1 Ebrill	19,391	23,261	25,168	29,393
Newidiadau yn y CFR	3,508	1,907	4,225	3,462
Ail-ariannu dyledion sy'n aeddfed	9,500	11,062	3,000	2,000
Addasiad ar gyfer blynyddoedd cynt/tan-fenthyca	362	0	0	0
Dyled ar 31 Mawrth	23,261	25,168	29,393	32,855
Newid blynyddol o ran dyled	3,870	1,907	4,225	3,462
Buddsoddiadau				
Cyfanswm buddsoddiadau ar 31 Mawrth	1,000	2,000	1,500	1,000
Newid o ran buddsoddi	-2,350	+1,000	-500	-500

3. TERFYNAU I WEITHGAREDD BENTHYCA

3.1 O fewn y dangosyddion darbodus mae nifer o ddangosyddion allweddol i sicrhau bod yr Awdurdod yn gweithredu o fewn y terfynau penodol hyn.

3.2 Ar gyfer y cyntaf o'r rhain, mae angen i'r Awdurdod sicrhau nad yw cyfanswm ei fenthyciadau, net o unrhyw fuddsoddiadau, ac eithrio yn y tymor byr, yn uwch na chyfanswm y CFR yn y flwyddyn flaenorol ynghyd ag amcangyfrifon o unrhyw CFR ychwanegol ar gyfer 2012/13 a'r ddwy flwyddyn ariannol ganlynol. Mae hyn yn rhoi rhywfaint o hyblygrwydd ar gyfer benthyca cynnar cyfyngedig ar gyfer y dyfodol, ond mae'n sicrhau nad yw benthyca'n digwydd i bwrpas refeniw.

	2011/12 Diwygiedig £'000	2012/13 Amcangyfrif £'000	2013/14 Amcangyfrif £'000	2014/15 Amcangyfrif £'000
Benthyca Gros	23,261	25,168	29,393	32,855
Buddsoddiadau	1,000	2,000	1,500	1,000
Benthyca Net	22,261	23,168	27,893	31,855
CFR	23,261	25,168	29,393	32,855

3.3 Yn ôl adroddiad y Trysorydd mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'r dangosydd darbodus hwn yn y flwyddyn gyfredol ac nid yw'n rhagweld unrhyw anawsterau ar gyfer y dyfodol. Mae'r farn hon yn cymryd i ystyriaeth ymrwymiadau presennol, cynlluniau presennol, a'r cynigion yn adroddiad y gyllideb.

3.4 **Y Terfyn Awdurdodedig** – mae hwn yn cynrychioli terfyn uwchlaw'r hyn a waherddir o ran dyled allanol ac mae angen i'r terfyn hwn gael ei bennu neu ei ddiwygio gan yr Awdurdod Tân ac Achub. Mae'n adlewyrchu lefel dyled allanol, y gellid ei fforddio yn y tymor byr, er nad yw hynny'n ddymunol, ond nad yw'n gynaliadwy yn y tymor hir. Dyma'r terfyn statudol a bennir o dan adran 3 (1) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003.

3.5 **Y Ffin Weithredol** - mae'r dangosydd hwn yn seiliedig ar y ddyled allanol debygol yn ystod y flwyddyn; nid yw'n derfyn. Gallai dyled allanol wirioneddol amrywio o gwmpas y ffin hon am gyfnodau byr yn ystod y flwyddyn. Dylai weithredu fel dangosydd monitro i sicrhau nad eir yn uwch na'r terfyn awdurdodedig.

3.6 Gofynnir i Aelodau gymeradwyo'r terfyn awdurdodedig canlynol a'r ffin weithredol:

	2011/12 Diwygiedig £'000	2012/13 Amcangyfrif £'000	2013/14 Amcangyfrif £'000	2014/15 Amcangyfrif £'000
Terfyn Awdurdodedig	25,261	27,168	31,393	34,855
Ffin Weithredol	23,261	25,168	29,393	32,855

4. NEWID DISGWYLIEDIG MEWN CYFRADDAU LLOG

4.1 Gellir cysylltu'r newid mewn cyfraddau llog gyda gweithgaredd economaidd y prif economïau ac i amcangyfrif y newid mewn cyfraddau bydd economegwyr yn edrych ar amodau presennol ac yn amcangyfrif tyfiant economaidd yn y dyfodol i ragfynegi'r newidiadau mewn cyfraddau. Oherwydd yr amodau aflonydd presennol mae yna ychydig o ansicrwydd ynglŷn â newidiadau mewn cyfraddau yn y dyfodol, yn enwedig yn yr hirdymor. Y cyngor presennol gan ein hymgynghorwyr Trysorlys yw gohirio unrhyw weithgarwch benthyca sy'n ymwneud â chyfraddau llog sefydlog ac os oes angen arian yna dylid defnyddio PWLB ar gyfradd newidiol a benthyca dros dro ble bo modd. Ceir esboniad byr isod ynglŷn â pham bod ansicrwydd ynglŷn â newidiadau mewn cyfraddau yn y dyfodol.

4.2 Nid yw'r mesurau caledi yn y Deyrnas Unedig, sydd â'r nod o gael trefn ar y sector cyhoeddus, wedi cael effaith lwyr ar yr economi eto. Fodd bynnag, ar adeg pan fo twf economaidd wedi gwastatáu fwy na heb, a phan fo pryderon fod risg o ddirwasgiad technegol (sef dau chwarter o dwf negyddol) yn 2012, mae'n edrych yn debygol na fydd y sector cyhoeddus yn gwneud iawn am effaith negyddol y mesurau caledi, a hynny oherwydd diffyg adferiad trwy allforio oherwydd dirywiad yn un o'n prif bartneriaid masnachu, sef yr Undeb Ewropeaidd.

4.3 Yn ddiweddar, mae'r asiantaethau graddio wedi ailgadarnhau graddiad sofran A driphlyg i'r DU, ac wedi mynegi eu bod yn fodlon â pholisi'r llywodraeth o leihau'r diffyg. Mae'r sefyllfa hon o ran credyd wedi sicrhau bod Llywodraeth y DU yn gallu ei hariannu ei hun ar lefelau sy'n isel yn hanesyddol, a gyda statws hafan ddiogel rhag dyled Ardal yr Ewro hefyd yn denu buddsoddiad allanol, mae'r pwysau ar gyfraddau wedi bod yn is, ac yn ymddangos fel pe bai'n mynd i aros felly am gryn amser.

4.4 Tybir bod y tueddiad mwy tymor hir am gynnyrch gilt ac i gyfraddau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus godi oherwydd bod nifer fawr o giltiau wedi eu rhoi yn y wlad hon a nifer fawr o giltiau wedi eu rhoi mewn gwledydd eraill yn y gorllewin. Oherwydd mai gwan yw'r rhagolygon o dwf economaidd, mae'r gobaith am unrhyw newid yn y cyfraddau llog cyn canol 2013 yn fach iawn. Mae posib y bydd yn rhaid aros mwy am unrhyw godiad yng Nghyfraddau'r Banciau os mai siom fydd y twf.

	Cyfradd Sylfaenol	Gilt 5 mlynedd	Gilt 25 mlynedd	Gilt 50 mlynedd
2011/12	0.5%	2.3%	4.2%	4.3%
2012/13	0.5%	2.4%	4.3%	4.4%
2013/14	0.8%	2.7%	4.6%	4.7%
2014/15	1.5%	3.1%	4.9%	5.0%

5. STRATEGAETH FENTHYCA 2012/13 – 2014/15

5.1 Mae'r ansicrwydd cynyddol ynghylch cynnydd mewn cyfraddau llog yn cynyddu'r risgiau sydd yn gysylltiedig â gweithgaredd y trysorlys. O ganlyniad bydd y Cyngor yn bwyllog o ran strategaeth y trysorlys.

5.2 Mae cyfraddau llog sefydlog tymor hir mewn risg o fod yn uwch dros y tymor canolig, a disgwylir i gyfraddau tymor byr godi, er yn fwy cymedrol. Bydd y Trysorydd, o dan bwerau wedi'u dirprwyo iddo, yn benthyca ar y ffurf fwyaf priodol yn dibynnu ar y cyfraddau llog sy'n debygol o fod ar gael ar y pryd, gan gymryd i ystyriaeth y risgiau a ddangosir yn y rhagolygon uchod. Mae'n debygol y gallai cyfraddau sefydlog tymor byr gynnig cyfleoedd cost isel yn y tymor byr/canolig.

5.3 Mae'r PWLB wedi strwythuro ei drefniadau benthyca fel bod ailstrwythuro dyled yn anodd, fodd bynnag gyda'r tebygolrwydd y bydd cyfraddau tymor hir yn cynyddu, mae'n debygol bydd unrhyw ailstrwythuro dyled posib yn canolbwyntio ar newid o gyfraddau tymor hir i ddyled tymor byr rhatach, er y bydd y Trysorydd a chynghorwyr y trysorlys yn monitro'r cyfraddau ar y pryd am unrhyw gyfleoedd yn ystod y flwyddyn.

5.4 Hefyd bydd yr opsiwn o ohirio benthyca a lleihau balansau buddsoddi yn cael ei ystyried. Bydd hyn yn lleihau risg gwrth bartïon ac yn gwrthsefyll y gostyngiad disgwyliedig mewn adenillion ar fuddsoddiadau. Dylid gwerthfawrogi y bydd rhaid i'r Awdurdod fenthyca yn y dyfodol i ariannu'r rhaglen cyfalaf.

6. FFRAMWAITH BUDDSODDI, GWRTH BARTÏON A HYLIFEDD ARIANNOL

6.1 Bydd pob buddsoddiad yn cael ei wneud fel adneuon arian i fanciau, cymdeithasau adeiladu ac awdurdodau lleol. Bydd rhai benthyciadau'n digwydd drwy un o nifer o gwmnïau brocer a ddefnyddir gan Gonwy a bydd eraill yn uniongyrchol rhwng y Cyngor a'r sefydliad. Ni fydd mwyafrif y buddsoddiadau'n hirach na 364 diwrnod a byddant yn unol â rhagolygon diweddaraf y farchnad.

6.2 Bydd y Trysorydd yn cynnal rhestr o gyd-bartïon gan gydymffurfio gyda'r meini prawf canlynol:-

Terfyn £5m banciau
Pob banc yn y DU a'u his-fanciau sydd â chyfraddau da (Fitch neu gyfatebol). Diffinnir hyn ar hyn o bryd fel

tymor byr	F1
tymor hir	A
statws dichonoldeb	bbb
cefnogaeth	3

Bydd Banciau gyda chyfraddau is na'r rhai yn y tabl uchod yn cael eu defnyddio os yw adnau cyfansawdd yn cael eu diogelu gan warant y llywodraeth.

Terfyn £5m Llywodraeth Ganol
Swyddfa rheoli dyled

Terfyn £2m Awdurdodau Lleol
Pob un heblaw am y rhai sy'n agored i gyfyngiad treth Awdurdod a praeseptau o dan Ran 1 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992.

Cymdeithasau Adeiladu, terfyn £2m
Cymdeithasau Adeiladu wedi'u graddio (fel gyda'r sector fancio).

Cymdeithasau Adeiladu (Asedau £1bn) –terfyn £2m /9mis
Cymdeithasau adeiladu heb eu graddio ond gydag asedau gwerth £1 biliwn neu fwy.

6.3 Mae'r meini prawf a amlinellir uchod ar gyfer dewis cyd-bartïon yn cynnig agwedd gadarn i fuddsoddi a'u nod yw lleihau'r risgiau ariannol i'r Awdurdod yn sgil buddsoddi arian ar y farchnad arian. Mae gwrth bartïon yn cael eu monitro'n agos i sicrhau fod sefydliadau ar y rhestr gwrth bartïon yn cwrdd a'r amodau uchod a bydd staff y trysorlys yn addasu gweithgareddau ar fyr rybudd i ddiogelu sefyllfa'r Awdurdod.

7. DANGOSYDDION PERFFORMIAD Y TRYSORLYS

7.1 Mae tri dangosydd darbodus eraill sy'n berthnasol i'r trysorlys. Eu pwrpas yw sicrhau bod gweithgaredd swyddogaeth y trysorlys o fewn rhai cyfyngiadau, a thrwy hynny reoli risg a lleihau effaith newidiadau niweidiol mewn cyfraddau llog. Er hynny, os bydd y mesurau hyn yn rhy gaeth byddant yn amharu ar y cyfleoed leihau costau.

7.2 Argymhellir bod yr Awdurdod yn gosod terfyn uchaf ac isaf ar gyfer strwythur aeddfedu ei fenthyciadau cyfradd sefydlog fel a ganlyn:

	Terfyn Uchaf	**Terfyn Isaf**
Dan 12 Mis	55%	0%
12 Mis ac o fewn 24 Mis	55%	0%
24 Mis ac o fewn 5 mlynedd	50%	0%

5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	75%	0%
10 mlynedd a mwy	100%	20%

Mae'r terfyn uchaf ar gyfer safleoedd benthyca byrdymor, o dan 12 mis hyd at 5 mlynedd, wedi eu cynyddu o 50% i 55% oherwydd yr ansicrwydd yn y marchnadoedd ynglŷn â chodiadau cyfraddau llog ac ar gyngor gan ein Hymgynghorwyr Trysorlys i ddefnyddio benthyca dros dro fel mesur byrdymor. Bydd y defnydd o fenthyca byrdymor hefyd yn fwy cost effeithiol oherwydd argaeledd benthyciadau gan Awdurdodau Lleol eraill ar gyfradd log isel iawn.

7.3 Argymhellir bod yr Awdurdod yn cymeradwyo'r terfynau canlynol cyfraddau llog Sefydlog a Newidiol

	% Benthyca
Cyfradd Llog Sefydlog	55 – 100
Cyfradd Llog Newidiol	0 – 45

STRATEGAETH FUDDSODDI

1. RHAGOLYGON PRESENNOL

1.1 **Prif Amcanion** - Prif amcanion strategaeth fuddsoddi'r Awdurdod yw sicrhau yr ad-delir y prif fuddsoddiadau a llog ei fuddsoddiadau yn brydlon yn y lle cyntaf a sicrhau hylifedd ariannol yn ail - a'r trydydd amcan yw adenillion buddsoddi. Mae un risg gyffredinol i'r hinsawdd buddsoddi bresennol, sef risg diogelwch gwrth bartïon. O ganlyniad i'r pryderon sylfaenol hyn mae swyddogion yn gweithredu strategaeth fuddsoddi weithredol sy'n tynhau'r mesurau rheoli sydd eisoes yn eu lle yn y strategaeth fuddsoddi a gymeradwywyd.

1.2 Mae disgwyliadau ar gyfraddau llog tymor byr, y seilir penderfyniadau buddsoddi arnynt, yn dangos ei bod yn debygol y bydd y gyfradd llog bresennol o 0.5% yn parhau tan yn hwyr yn 2013, gyda chynnydd bychan wedi hynny yn arwain at gyfradd o 1.5% erbyn diwedd 2015. Mae penderfyniadau buddsoddi'r Cyngor yn seiliedig ar gymharu'r cynnydd yng nghyfraddau'r farchnad yn erbyn rhagolygon y Cyngor ei hun a'i gynghorwyr.

1.3 Mae anhawster gweithredol clir yn deillio o'r argyfwng bancio presennol. Yn ddelfrydol byddai buddsoddiadau'n cael eu buddsoddi am gyfnod hirach i sicrhau gwell adenillion, ond mae ansicrwydd ynghylch statws credyd gwrth bartïon yn awgrymu y byddai cyfnodau byrrach yn rhoi gwell diogelwch.

1.4 Mae'r arian sydd ar gael i'w fuddsoddi ar hyn o bryd yn isel iawn oherwydd lefel y taliadau cymudiad sydd wedi eu gwneud hyd yn hyn eleni ac sydd heb eu gosod yn erbyn Grant 'Top Up' eto; a gohirio'r benthyca wrth ddefnyddio balans buddsoddi i ariannu'r rhaglen cyfalaf dros dro.

2. CANLLAWIAU BUDDSODDI CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

2.1 Cyhoeddodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru Ganllawiau Buddsoddi ym Mawrth 2004, ac mae hwn yn sail i strwythur polisi'r Awdurdod isod.

2.2 Prif fwriad y Canllawiau yw cynnal y gofyniad presennol i Awdurdodau fuddsoddi'n ddarbodus, a bod blaenoriaeth yn cael ei rhoi i ddiogelwch a hylifedd ariannol cyn arenillion. Er mwyn hwyluso'r nod hwn, yn ôl y canllawiau mae'n ofynnol i'r Awdurdod ystyried cyhoeddiad CIPFA "Rheoli'r Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus: Cod Ymarfer a Nodiadau Canllaw Traws-Sector". Mabwysiadodd yr Awdurdod y Cod ar 15 Rhagfyr 2003 a bydd yn rhoi ei egwyddorion ar waith yn ei holl weithgaredd buddsoddi. Yn unol â'r Cod, mae'r Trysorydd wedi paratoi ei arferion rheoli trysorlys, TMP 1(5) sy'n cynnwys polisi gwrth bartïon buddsoddi sydd angen ei gymeradwyo bob blwyddyn.

2.3 Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol – Offerynnau Cymeradwy

Prif ofynion y Cod a'r canllawiau buddsoddi yw sefydlu strategaeth fuddsoddi flynyddol, fel rhan o'i strategaeth rheoli'r trysorlys flynyddol ar gyfer y flwyddyn ddilynol, yn cynnwys nodi a chymeradwyo'r canlynol:

(i) Canllawiau'r strategaeth ar gyfer gwneud penderfyniadau ar fuddsoddiadau, yn arbennig buddsoddiadau amhenodol.
(ii) Yr egwyddorion i'w defnyddio i bennu uchafswm cyfnodau ar gyfer ymrwymo cronfeydd.
(iii) Buddsoddiadau penodol y bydd yr Awdurdod yn eu defnyddio. Buddsoddiadau hylifedd uchel a diogelwch uchel yw'r rhain mewn sterling, gydag aeddfedrwydd o ddim mwy na blwyddyn.
(iv) Buddsoddiadau amhenodol, yn nodi'r oblygiadau risg uwch, yn nodi'r mathau cyffredinol o fuddsoddiad y gellir eu defnyddio a therfyn ar faint o wahanol gategorïau yn gyffredinol y gellir eu dal ar unrhyw adeg.

2.4 Polisi buddsoddi arfaethedig yr Awdurdod yw:

(i) Canllawiau Strategaeth – Amlinellir prif ganllawiau'r strategaeth uchod gyda'r pwyslais ar ddiogelwch a hylifedd ariannol.
(ii) Cyfnodau Buddsoddi– Polisi'r Awdurdod yw benthyca cronfeydd am uchafswm o 364 diwrnod.
(iii) Buddsoddiadau penodol - Buddsoddiadau sterling yw'r rhain ag aeddfedrwydd o ddim mwy na blwyddyn. Mae'r rhain yn asedau risg isel lle mae'r posibilrwydd o golli'r prif incwm neu incwm buddsoddi'n fach. Byddai'r rhain yn cynnwys buddsoddiadau gyda:

    Swyddfa Rheoli Dyled y Trysorlys
    Awdurdodau Lleol Eraill (heblaw am rai â threth wedi'i gapio)
    Pob Banc yn y DU a Chymdeithas Adeiladu gyda chyfradd credyd uchel

(iv) Buddsoddiadau Amhenodol – Buddsoddiadau amhenodol yw unrhyw fath arall o fuddsoddiad (h.y. heb ei ddiffinio fel un Penodol uchod). Mae hyn yn cynnwys Cymdeithasau Adeiladu heb unrhyw gyfraddau a benthyciadau am fwy na 364 diwrnod. Pennwyd terfyn o £4m ar gyfer buddsoddiadau amhenodol.

ATODIAD D

Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw

Cefndir

1. Y Nawdd Cyfalaf Gofynnol (CFR) yn syml, yw'r gwariant cyfalaf sy'n ddyledus, sydd heb ei dalu o naill ai adnoddau refeniw na chyfalaf ac sy'n dangos angen yr Awdurdod i fenthyca. Mae gofyn i'r Awdurdod dalu elfen o'i wariant cyfalaf bob blwyddyn drwy dynnu o'r cyfrif refeniw (y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw) er ei fod yn cael cymryd taliadau gwirfoddol ychwanegol hefyd.

2. Mae Rheoliadau wedi'u cyflwyno sy'n gosod rheidrwydd ar Awdurdod Tân ac Achub i gymeradwyo Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw cyn dechrau bob blwyddyn.

Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw

3. Argymhellir bod yr Aelodau'n cymeradwyo'r Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw a ganlyn:

   Ar gyfer gwariant cyfalaf a wariwyd cyn 1 Ebrill 2011 ac unrhyw wariant ar ôl hynny, polisi'r Ddarpariaeth Isafswm Refeniw fydd ad-dalu
   - 4% o'r balans sy'n ddyledus o wariant cyfalaf a wariwyd ar Dir ac Adeiladau
   - Ac ar gyfer Cerbydau, Gwaith, Offer ac Isadeiledd, bydd y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw yn seiliedig ar amcangyfrif o oes yr asedau.

4. Mae'r polisi uchod yn unol â'r Rheoliadau ac mae'n dilyn yr arfer a weithredwyd gan yr Awdurdod Tân ac Achub ers sawl blwyddyn. Gosodwyd y gyllideb ar gyfer 2012/13, a gymeradwywyd gan yr Aelodau ym mis Rhagfyr 2011, drwy ddefnyddio'r arferion uchod.